

מסורת הש"ס

(א) [תוספתא פ"ב]
(ב) [נדרות יט. וש"נ]
(ג) [ז"ל וכיוצא בו בז"מ
ש"מ ר"ג וכו' והו' לפי גי'
התוס'. רש"ן, (ד) [ז"ל ל:
(ה) [גי' סדר המשנה וכן
נדר"ף ורש"ש יכול הוא
ש"מ השני וכו'], (ו) [גי'
תוס'. ע"כ ד"ה ע"ש],
(ז) [ז"ל ר"ב שמע דמישיל'
מוקי כו'. מהרש"א,

הגהות הב"ח

(א) תר"ה תשנ כו' האי
 גוונא קאמר הכא:
 (ב) ד"ה שני כו' וכיוצא
 זו וכו' הלכה כמותו:

מוסף רש"י

העורר על
והתחנן עליה בעד.
לראובן העורר על שדה
שמכר שמעון ללוי ואומר
לראובן כי שמעון גזל ממנו
והוא לראובן המעורר חתום
עליה צעד באותו שטר
מכירה שכתב לו שמעון
ללוי חתם לראובן ועד אחר
עמו (רש"ם ב"ב ל:).
השני. לוי, נרח לוי. לכן
חתמתי (שם).

תוספות רי"ד

ערער: אינז אס וואסו. אפילו
 לאדמון דאין לומר כאן השני נוח לי:
 נב' אצל דיון. שהוצא שטר
 ההכירה צבית דין לקיימו כמשפט
 קיום שטרות שהעדים צאין וומעדין
 על כתב ידם והדיינין כותבין שטרא
 דק נפקא לקדמונה ואסהידו סהדי
 אחתומיה דיהיו ואישרונהו וקיימונהו:
 לא אינז וואסו. שלא ידע מה
 כתוב בו שיערער עליו: דסני
 רכי חייל אין העדים חושמין על
 השטר אלא א"צ קראוואו. שהרי
 על דברי השטר הם צאים להעיד:
 אצל

33

במה דברים אמורים. אבריתא קאי: איפכא מיצעי ליה. אם באת
ללבוך את האב איפכא מתכבדא טפי לפי שהגדולה תנאה תנאי:
בבביתא. כשפסקה היא לעצמה: הכי גרסינן א"ר וירא
אמר רבה דר ירמיה שני דברים שאמר חנן הלכה כיווא בו שבעה
דברים שאמר רמיהו איו הלבב כיווא

דברים שאמר אדמון אין הלכה כיוצא
בזו מאי קאמר ר' כיוצא בו דחנן
רבן יוחנן בן זכאי כיוצא בו דאדמון
רבן גמליאל: אין הלכה כיוצא בו.
שלא ראה את דבריו אלא בשלשה
שהיה לו לראות את דבריו בכולם:
מתנ"י העורר על השדה ר'.

ראוּבֵן מערער על שדה שצד שמעון:
 ואומר לוי שמכרה לך גולה ממני:
 והוא חסום. על שטר המכירה
 שכתב לוי לשמעון כשמכרה לו:
 אדמון אומר. יכול הוא שאומר
 מה שלט מערערי בשטר שלקחתי
 ממנו ונתתה בזהו המכר שעה עד לפי
 שלי אדם חזק וקשה להוציאה מידו
 ונותן לי שתהא בידך שאוציאה ממך
 בדין: איבד אם וסוּ. דהואיל
 וחתם הודה שאין לו עסק בה: עשה.
 המוחזק בה סימן לאחר שלא מכר
 לראובן זה העורר עליה אלא לאיש
 לאחר הלא מוכר שדה מזד זו ומזר
 זו ארבעת מזרי הדה וכתב לו
 במזכרים מזר פלוני שדה שלי ועשה
 שדה זו סימן מזר ללוקח ובשמו של
 מוכר זה חתם על אותו שטר ולא
 מערער: איבד אם וסוּ. אפילו
 לאדמון דאין לומר כהן השני נוח לי:
 גב' אצל דיין. שהוצא שטר
 המכירה בבית דין לקיימו כמשפט
 הקיום שטרות שהעדים באין ומעידין
 על כתב ידם והדיינין כותבין שטרא
 דגן נפקא לקדמנא ואסהידו סהדי
 אחתימות ידיהו ואשרנויה וקיימוניה:
 גא איבד וסוּ. שלא ידע מה
 כתוב בו שיערער עליו: דסני
 רבי חייא אין העדים חוסמין על
 ההשטר אלא א"כ קראוהו. שהרי
 על דברי השטר הם באים להעיד:
 אצל

33

תשוב עד שתלבין ראש
הנושא (לעיל דף קב)

התשוב עד שתלבין ראשה. פ' רש"ס הא דלמחר רב גידל בריש הנושא (לעיל דף קכב). עמדו וקדשו קנו הני מיילי דקדשו מניח מתוך התנאי או לאחר זמן והזכירו התנאים בשעת קידושין אבל להקנו עמה והקדש לאחר זמן ולא הזכירו התנאים לאו דברים הנשנים

באמירה הם וזכי האי גוונא (ה) הכה
תשז עד שתלכין ראשה ולא מני תשז
ליה בדיקא והלשון משמע כן ועמדו
וקדשו משמע ממך התנאי וקשה לי
מירושלמי אהא דתנן הפוסק מעות
לחתנו ומת חתנו אמרו חכמים יכול
הוא שיאמר לאחין ליתני רזא יכיל
ולך אי אפי' ליתן ופריך ולא דברים
הנקיים באמירה הן ומשני כשפסק
על מנת לכוון ומאי קשה אפי' פסק
על מנת שלא לכוון אפי' יכול

נחלקו על שפסקה
אומרים תשב עד
אומר יכולה היא
שאבא נותן עלי
עלי מה אני יכולה
אמר רבן גמליאל
תנא יבמה דברים
בקטנה כופין כופין
כא מיביע ליה אלא
ליתן גמ אמר ר'
ה דחוקיה כל מקום
ואהא אני את דברי
אמר ליה רבא לרב
מי קאמרינן במשנה
גמליאל קאמרינן אמר
מיה ב' דברים שאמר
בעבה דברים שאמר
בו מאי קאמר אילמא
שאמר חנן הלכה
בעבה דברים שאמר
יתו ולא כיוצא בו
עזר משמיה דחוקיה
גמליאל רואה אני
ה כמותו אלא ה"ק
הלכה כמותו וכיוצא
במותו הלכה בכולהו
בין גמליאל רואה אני
ה"ק שני דבר' שאמר
מון שי מהן שהלכה
א כיוצא בו בכ"מ
ה כמותו אינך לא:
מון אומר ה השני נוח
כותו עשאה סימן
עד אבל דיין לא
שר אלא א"כ קראוהו
אבל

להא דאמר צפרק כל הנשבעין (שבעות דף מח:) דאמר להו רב
א תוסיפו עליה ללמד ממנו דבר הדומה לו:

ות הלבנתא כדאמונן בזה דהא לא קתני בה רואה אני את דברי
 לה דההיא מכר לו שדה אין מעיד לו עליה ומוקי לה בדאובן
 וון לאספורי ללוי משום דניחא ליה דתיקום ארעא ביד לוי דאמר
 ר הנראה הודאה משום ניוחא דשני אבל התם לאו הודאה היא:
 ק ד"ר ברוך דהכא משמע דאין הדיינים מעידין על מה שכחבו בשטר
 (ס' דף נב.) אחד מן האחרין שהיה נושא ונותן בתוך הבית והיו
 רואים בקיום השטר אלמא דעל ידי חתימת הדיינים אלו יודעים
 זאי אית לן לנימיר דדיינים רמו אנפשיהו לאספורי לגמרי שהרי היו
 הלכך אי לאו ידיעי דשלו היה לא היו מקיימין אלא בשם היתומים:
 עשה

שאלה

ע"פ שאר"ג רואה אני את דברי אדמו"ן אין הלכה כמותו כדכתבין לעיל:
הוא חתום עליה עד אדמו"ן אומר השני נוח לו והראשון קשה ממנו וחכ"א איבד את

(א) נראה ד"ל והלה טוען אילו היתה שלך וכו'.

עין משפט
נר מצוה

לח א ב ג מ"י פרק ג'
מהל' אשיות הל' טו
סמג עשין מה טור סמג
לח"ע ס' נב סעיף א':
לח"ד מ"י פט"ו מהל'
טוען הל' א' טוש"ע
ח"מ ס' קמו סעיף א':
זה מ"י ס' טוש"ע ח"מ
ס' סעיף ב':
מא ו מ"י שם הלכה ב'
טור ש"ע ח"מ שם
סעיף ד':
מב ו מ"י שם ופכ"ד
מהל' מלוה הל' א'
ופכ"ד הלכה א' סמג עשין
ד' טוש"ע ח"מ סימן מה
סעיף ב' וסעיף ו וס' ס' ס'
סעיף ב':

מוספות רי"ד (המשך)

זכורו עשאה סימן לאחר
אבד את זכורו פי' ראובן
מערער על שמעון על שראובן
א' שמכר לו לוי ואומר לו
גולה
לוי שמכרתי לו גולה
ממני ויש לי עדים שהיה
לוי ראובן המערער הוא
חשם עד על השטר של
מכירה שעשה השטרען (ט)
אילו היה של א"י היית
צוה על השטר שמערער
לוי ולא היית מערער
אלא דאי כיון שחתמתם
בא' הודית שאינה של
אלא של לוי היית שמכרה
לוי היה אומר אדמונן
יכול לומר שראובן מערער
המערער לו על שערעתי
בעת המכירה וחתמתם
עליו עד לפי שזו הוא
גברא אלמא וקשה לי
להוציא ממנו מידו וזה שמעון
השטרען חשם על עבדו ה'
חתמתם ביד שנתנו מ"ו לוי
ותהיה ביד שמעון וראבא
ואוציא מידו בעדים
המכירים שהיה של א'
כאן אבדו ותכ"א שאלו
את זכורו הוואל וחתם
בה ועבדו שאין לו ספק
שם שהיה הוא ב'
ומערער דבריו בטלים:
ועשה סימן לאחר פ'
עשאה ראובן לו המערער
על זה השהה סימן לאחר
בחתמיא אבד את זכורו
כגון שזה שמעון מערער
בשהה זו הודיה דאחרת
שמצדה ליהדרה וכשבה
לכתוב המצרים ליהדרה
כתב לו שליש המצרים
והמצרי הרביעי שהיה
סמוך לשדה כתב לו מיצר
רביעי שהיה של וחתם
לו ראובן בשטר מ"ו
עשאה שמעון ליהדרה וא'
שער מרדו בזה אדמונן
שאבד את זכורו ואומר
לוי שמעון אילו של היית
זו השהה א"י חתמתם
בשטר מכר שמעון
ליהדרה על שדה שמצדה
וכתב שם שהיא א'
שדה שלי ולא ערערת
לומר כי אינה של כי א'
של כיון שחתמתם
הודית שאינה של ואין
לומר כאן שהשני נ"ו
וכיון לאבד אמר הכ"א ר"ג
וראה אני את דברי אדמונן
אני הלכתי מנחתו ידיו
ורבים עומדי' כרבים:
אב"י אל שנו אלא עד
זכב דין לא תביא א'
ואז דתני ר' חייא אין
העדים חתומים על השטר
אלא א"כ המערער והשטר
חותמין על השטר אע"פ
א"כ קראוהו. פי' א'
גבא שם שר' לוי שמכר

והותמין שם ג' דיינין וזה